

פרפראות לחכמה

חידות ופרפראות ממרן הגאון הגדול רבי דוב לנדו שליט"א

חידות אלו שנמסרו ל"אוסף גיליונות" נתפרסמו ע"י מרן שליט"א לפני כארבעים שנה בחוברות "מסורת" [בעילום שם], והיו חביבים בשעתם על הת"ח, וכן ידוע שמרן הסטייפלער זצוק"ל הי' כותב על גיליון החוברת תשובות לפרפראות אלו, ויש בזה תועלת לנסות לענות שבזה עושה חזרה ועיון בתלמודו לבקש התשובה הראוי'.

- א. היכי תימצי דאם יש ציצית בכגד עובר על עשה דציצית ואם אין בו ציצית אינו עובר?
ב. פעולה שמותר לעשותה בע"ש ואסור לעשותה בעיר"ט?
ג. אכילה שתחייב תפילה?
ד. בישול האוסר את האוכל רק אם הי' בחול ולא בשבת?
ה. דבר שחייב על עשייתו בשבת בכיתו ופטור בכיתו חברו?
ו. מעשה מסוים שחייבין עליו משום מלאכה בשבת רק אחר החורבן ולא בזמן שבת המקדש קיים?
ז. היכי תימצי, דיהא מותר לאדם לזרוק חפץ בשבת ברשות מסוימת יותר מד' אמות, אף דלטלטל החפץ שם יותר מד' אמות אסור לו?
ח. אדם שאסור לו לזוז ממקומו אפילו לא בתוך ד' אמות בשבת אע"פ שלא עשה שום עירוב מערב שבת?
ט. איך יתכן שאדם יתחייב למנוע את בנו מלעשות פעולה בשבת ולו בעצמו מותר לעשותו?
י. אדם שחיוכו במצוות עשה שלא הזמן גרמן קודם בזמן לחיוכו במצוות עשה שהזמן גרמן?
יא. היכי תימצי שאדם יתחייב כליל א' דפסח לאכול כזית מאחת מב' המצות העומדות לפניו, אע"פ שכשאחת (מסויימת) מהם בלבד נמצאת לפניו הי' פטור מלאכול ממנה (לחדא שיטה)?
יב. אדם שיתחייב לשמוע תקיעת שופר בראש השנה ב' פעמים?
יג. אכילה האסורה בשבת ומותרת ביום הכיפורים [ונפק"מ להאכיל לקטנים וכיו"ב]?
יד. איך יתכן שיתחייב אדם על פעולה מסוימת משום מלאכה בשבת רק בשבת אחת בשנה?
טו. היכי תימצי דאם יהיה בן חורין לא יוכל להוציא בקריאת המגילה את השני, ואם יהיה עבד כנעני יוכל להוציא (לחד שי')?
טז. חומר בלימוד דיני דאורייתא מלימוד דיני דברי סופרים?
יז. אדם ישנה מים ויתחייב עליהם כרת? (לא ביום הכיפורים).

בבל עניני הגליון אפשר לפנות לכתובת ardt832@gmail.com

לרכישת החוברת פרפראות לחכמה עם עשרות חידות ניתן לפנות בטלפון: 055-6770468

התשובות

- א. אם לובש בגד שיש בו ציצית בשבת ואינו מכוון למצוה [למ"ד צריכות כונה או מכוון שלא לצאת] עובר על מצות עשה, עי' מ"ב סי' ס' ס"ד ביה"ל ד"ה וי"א, ואם אין בו ציצית אינו עובר עי' סי' י"ג ובאחרונים שם [משא"כ ביש בו ציצית ואינו מכוון אין נפק"מ בין שבת לחול, וגם בשבת עובר] (ויש לעיין בלשון ביה"ל סי' תצ"ח סי"ח ד"ה אפי').
- ב. מותר להניח נר בערב שבת על אילן ואסור לעשות כן בערב יו"ט, או"ח סי' רע"ז ס"ד. א"ה. עוד נפק"מ דמותר להקזיז דם בערב שבת ואסור בערב יו"ט. ויש הפרש בין ב' התשובות כיו"ט שחל בשבת, דלהקזיז דם אסור דסו"ס זה ערב יו"ט, ולהניח נר מותר משום דהשבת אוסרת עליו לטלטל בשבת.
- ג. מי שלא אמר אתה חוננתנו, וטעם קודם שהבדיל צריך לחזור ולהתפלל ולהבדיל בתפילה, אע"פ שאם לא טעם אינו חוזר, שו"ע או"ח סי' רצ"ד ס"א.
- ד. לשיטת הרא"ה הובאה ברמ"א יו"ד סו"ס קי"ג בישולי עכו"ם שבישל לחולה בשבת שרי לבריא למוצ"ש, אף דבחול כה"ג אסור, [ועי' שעה"צ סי' שכ"ח ס"ק מ"א].
- ה. שבת ק"ג לענין תולש עולשין ליפות הקרקע דעביד כארעא דחבריה, ועיין ב"י סימן של"ו.
- ו. שבת פ' ב' רבא אמר אפי' תימא רבנן קלקולו זהו תיקונו וא"כ רק אחר החורבן יתחייב בשיעור זה בהוצאת חול.
- ז. מי ששבת בבקעה והקיפוח נכרים מחיצה בשבת לר"ג שרי לזרוק בכולה ולטלטל כאורחי' אסור יותר מד"א דחשיב לדידי' כנפרצה למקום האסור לה. תו' ערובין מ"ב א' ד"ה ומטלטל. [ורשי' פליג ויעו"ש מהרש"א].
- ח. עבד של שני שותפין שמצעו את התחום ביניהם, תוספתא עירובין פ"ו מ"ח ע"ש.
- ט. מותר לאדם לטלטל ברשות הרבים בתוך ד' אמות. ונגס בגופו ואבריו משערינן בד' אמותיו. עיין שערי הציון שמ"ט סק"ד וא"כ משכח"ל שפיר.
- י. טומטום ואנדרוגינוס בהיותם בני י"ב חייבים רק במצות עשה שלא הזמן גרמן, דבמצות עשה שהזמן גרמן ממה נפשך פטורים דאו קטנים הם או נשים, ולכשיגיעו ל"ג יתחייבו במצות עשה שהזמן גרמן מספק שמא אנשים הם.
- יא. מי שהי' לו ג' חבילות מצה ופרשה חצי חבילה, ונודע שא' מהם לא נאפתה לשם מצות מצה, ואכל כזית מזו שלא פירשה אינו חייב לאכול עוד הפעם מהפורשת גם להפר"ח (יעו"ש ש"ש שמעתתא ד' ג') ואם יש לו מצה אחרת שודאי נאפתה לשמה חייב לאכול ממנה, אמנם יכול לאכול גם מהפורשת (ויצא ידי חובתו ברוב אף במקום שיש ודאי). עוד כיו"ב ב' חכמים שכ"א הורה על אתרוג אחר והיתה בהם אותה שאלה, זה הורה לפסול וזה הורה לכשרות, אם אין אתרוגים אחרים יכול ליטול איזה שירצה (ודו"ק לענין ברכה), דממ"נ אין א' כשר יותר מהשני. ואם יש אתרוגים אחרים אם נטל הנפסק לכשרות שוב א"צ ליטול עוד א' ואם נטל הנפסק לפסול צריך ליטול אחר.
- יב. חציו עבד וחציו בן חורין חייב בשמיעת שופר, ואם נשתחרר החציו עבד לאח"כ בו ביום יתחייב שוב לשמוע מחמת החציו בן חורין החדש דלא יצא בשמיעה קמייתא דלא הוי בר חיובא.
- יג. כביצה ל"ה א' דאסור לאכול בשבת פירות שנגמרו מלאכתן (וביום הכיפורים מסתמא שרי), ויש לעיין שם לענין אחרי השבת.
- יד. המוציא חפץ ממקום גדוד בב' דפנות וטפח, לרשות הרבים אינו חייב משום הוצאה, אלא בשבת בסוכות סוכה ז' א'. אין הדברים אמורים אלא לדעת החזו"א עירובין ס"ח י' (יעו"ש סוס"י וצ"ת). אך לדעת המשנ"ב המוכבאת שם הו"ו ב' מחיצות וטפח רה"י מן התורה תמיד.
- טו. עי' מ"ב סי' תרפ"ט י"א לענין אנדרוגינוס שאינו מוציא אנשים אפילו לשיטות דנשים מוציאות האנשים יעו"ש טעמו. ולכאו' טעם זה לא מהני כשהמוציא הוא עבד כנעני אנדרוגינוס וא"כ יוכל להוציא האנשים לשיטות דחייב [אמנם עי' באור הלכה סעיף א' ד"ה ועבדים, ועי' מ"ב סי' ק"ג י"ב, וצ"ב].
- טז. אף דאסור ללמד תורה בשכר הני מילי דיני דאורייתא אבל דיני חידושי סופרים דהיינו תקנות דרבנן שרי, כ"כ רמ"א יו"ד סי' רמ"ז ס"ה. [ויש לעיין אי שרי ללמד דיני חוה"מ בשכר לשיטות דמסרו הכתוב לחכמים אי חשיב כחידושי סופרים או כתר עיקרא דדינא אזלינן. ודיני משמרת דיני דאורייתא לכאו' כחידושי סופרים ושרי ללמד דיני שניות בשכר].
- יז. מי החג שנתותרו, תוספתא פ"ג דסוכה מ"ז.